

Locuința Redactorului

Cancelari'a Redacțiunii

Strat'a tragatorului [Lă-
văzutoza], Nr. 5.

Scrisorile nefrancațe nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :

Pre trei lune . . . 8 fl. v. a
Pre siesse lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Romanii :

proa. intregu 30 Fr. = 30 Lei v
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inserțiuni :

10 or. de linia, si 30 or. tacu'a tim-
brale pentru fiesco-care publica-
tiune separatu. In loculu deschis
20 or. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 11/23. ian., 1872.

Cetitorii nostri, cari cunosc bine convictiunile noastre de atâte ori esprese si sustienute in „Federatiunea” relativu la cestiunea de uniune a Transilvaniei cu Ungari'a, se voru fi miratu negresitu vedindu că Redacțiunea dede locu unui articlu ce cu tote armele sofistice descinde in arena spre a combate autonomi'a Transilvaniei, si voru fi intrebându : care este caus'a acestei complacintie si prevenintie ? Ca onorab. cetitori se cunosca adeveratele motive si se nu aluneca a crede că „Federatiunea” aproba cuprinsulu articlului, si pana candu amu face rafflesiunile nostre, ecca cuvintele, pentru cari ne-am aflatu indemnatu a-lu publicat. Mai nainte de tote am facutu acest'a d'in principiu, că-ci bine este ca cestiunile vitali se se desbata d'in tote punctele de vedere, — neci una data nu vomu nega loculu pentru pareri contrarie, ci vomu urma, ca si pana acum assioma „opposita juxta se invicem posita magis elucescent.” Mai de parte, este gresita procedere d'a nu sufferi opiniunile contrarie si orbla d'a crede, că prin ignorare elle sunt combatute. Nu vomu urma neci una data procederea diurnalistice magiare, carea nu lassa a se stracoră opiniuni contrarie. d. e. in cestiunea de nationalitate, autonomi'a Transilvaniei, etc. si mai de curendu in cestiunea Croatiei, a supr'a carei a, tote fractiunile magiare se pusera cu guvernulu pre terrenulu rigidei negatiuni. Bine este ore asié ? voru vedé ei. Noue ni-se pare că se temu de mintea cea sanetosa a publiculu magiaru si de cuceritori'a potere a adeveralui, potere irresistibile, carei-a in darnu s'ar' opinti a oppune sofismate si argumente false, reintorse, că-ci lumin'a adeveralui le resfira, le gonosca. Am publicatu dara, ca publiculu nostru se cunosca bine si parerea contraria asupr'a marei cestiuni de autonomia si ca tribunalulu supremu, opiniunea publica, se se pota enuncia in deplina cunoscentia de causa. Nu ne tememu de acesta sentintia, o cercamu, o cautamu cu totu adinsulu si cu tota increderea in mintea cea sanetosa a intelleptiei romane. — Amu publicatu articlulu adversariului nostru politicu, dar' amicu personale, conformu assiomei „amicus persone inimicus rei.” Stimamu person'a autorului, dar' combatemu si vomu combate precumamu combatuta totu de una parerile lui. Nu numai stim'a personale si ceea ce damu opiniunii contrarie, dar' s'opositiunea sociale a Dlui autoru merita acesta attentiu si noi am facutu-o cu atatu mai bucurosu, mai promptu, cu catu d'in norocire D. autoru, mare cavalleru alu uniunii, este insu-si totodata si capitannu si oste, adeca tota legiunea pucinu formidabile, concentrata numai intr'unu singuru oșteanu, că-ci alti legiunari nu sunt. — Am facutu-o in fine, ca se nu ni-se pota face, precum mai de multe ori cu nedreptulu ni s'a facutu d'intr'una parte, imputatiune neintemeiata, că suntemu intoleranti si că terrorisamu opiniunea publica a Romaniloru. Terrorismulu este arm'a nedreptatii, a intunicului si este in man'a potestatii, dar' nu a unui organu de luminare. Prin publicarea acestui articlu credemu că am facutu mare servitiu, causei nostre, pentru că desbatendu-se ea cu amenuntulu, lumin'a se va face si acolo unde pote că nu se facuse inca de ajunsu ; cestiunea va desparé de pre campulu publicitatii nostre, éra intelleptia romana consolidandu-se prin disciplina severa, — va da de minciuna pre toti cei ce affirmau: că sunt castre contrarie, — că este scissione in marele trupu nationalu. Antagonistii nostri politici, stapanii d'illei, voru vedé insi si că nu suntemu scopae dissolutae si că d'insii stau facia cu una partita, care representa una natiune de aproape trei millione de sufflete. —

Dissolverea dietei croatice n'au facutu impressiune deprimetoria a supr'a oppositiunii nationali, cellu pucinu d'in tote câte s'au scriu d'atunci despre acestu setu precalculatu, nu se vede unu singuru semnu că oppositiunea nat. croata si-ar' fi perditu contentintia, d'in contra ea si-conserva demnitatea si barbat'a, ca cellu

ce este siguru de caus'a sa, de triumfulu ei finale, ba partia nationala croata se pare a se bucura d'acesta gresiela si smintela a ministeriului ungu-rescu, pentru că minnat'a, straordenari'a motivare a dissolverii indegetedia, vedesce manoper'a evidente a guvernului, planisata, cu mana lunga de multu tempu. Că-ci intru adevuru, cum vine indrumarea la manifestulu d'in Septemvre 1871, ca motivu in rescriptulu reg. pentru dissolverea Camerei la 15 ianuaru, 1872 ? Numai acum se face lumin'a in capulu ministeriului, ca se vedea că de la asta camera n'are se ascepte activitatea dorita ? Dacu ar' fi asié, atunci intelleptiunea politica a ministeriului ung. nu este de pismuitu, — éra de nu este asié, atunci s'a jocalu comedia traganandu-se dissolverea pana in an. c. Diurnalele magiare de tote culorile aproba fapt'a ministeriului si lucrul de insemnatu in sa-si oppositiunea magiara d'in camera Ungariei se apropia, ba se lipesce bini-sioru de guvern, precum acest'a s'a potutu observá cu occasiunea desbateriloru a supr'a civilisarii confinieloru militari, candu corifeii stangei accursera mai cu graba intru spriginerea guvernului atacatu de dep. Mileticu, cu tote că mai nainte prinsese resolutiunea d'a atacá insi si ministerulu. Magiarii sunt bine disciplinati, dar' altii deschidu tardu ochii pentru a-i imitá.

Ce e de facutu ?

(Urmare*)

Cine nu scie, că diet'a Transilvaniei a avutu dreptulu de a alege oficialii cardinali, inse pentru ace'a regimulu d'in Vien'a totu-si a denumitu clientii sei fara de alegere. Statuturile si Ordurile tierii au recitanat' du tota occasiunea, inse cancelari'a aulica séu nu a respunsu la reclamatiune, séu a respunsu cu deluit paterno nostri corde, inse oficialii fara alegere denumiti au remasu si mai incolo in officio.

Acum, Dloru, dacu Dvostra doriti una asta-feliu de autonomia, a carei dieta se aiba numai dreptulu de a remonstrá, fara a se implini dorintiele dietei, fara de a se sanctioná legile aduse, dacu Dvostra doriti una asemenea autonomia, unde se nu fi siguru, că ore mane, fara de a fi dejudecatu, nu te voru deportá la Kufstein ori Josefstadt, vedeti si o doriti, eu unulu inse neci una data, si asié credu, că eu mine d'impreuna toti romanii cugetatori nu o voru dorí.

Inse se lasamu de una parte cestiunea publico-politica a autonomiei Transilvaniei, se vedemu ore Transilvania are atatea provente că in secululu presinte se fia in stare a suportá spesele unei tiere autonome.

Deci iertati-mi cá cu numeri se vi aretu, că dorintia Dvostra, si atunci candu nu ar stá in contr'a legii positive, rationalaminte nu se pote realisa, si realisandu-se, chiaru romaniloru aru causá cea mai mare dauna financiara, va se dica tocma interesulu romaniloru bine priceputu postesce sustienerea uniunii cu Ungari'a, intru atatu, incatu de nu ar fi sanctionata legea uniunii, romanii aru debuís se amble cá se se sanctione ze.

Fiasco-care omu, care s'a deprinsu cu statistic'a Transilvaniei, a debutu se se convinga, cum-cá in Transilvania cea mai multa contributiune directa si indirecta jace pre umerii romaniloru, deci a voi a introduce una sistema, care trage dupa sine immultirea contributiunii, acelu-a cu sciintia séu d'in nescientia pune pre umerii romaniloru greutate, fara de voi a poporulu, care cutota occasiunea striga scarierea contributiunii.

Se vedemu dar', Domnii mei, cáta e contributiunea Transilvaniei si cáte sunt spesele ei, pentru-cá numai atunci vomu fi in stare a judeca, ore cu potintia e a mai radica contributiunea, cá asié se fia in stare Transilvania a suportá spesele, cari sunt legate cu autonomi'a ei ?

Provente Transilvaniei, dupa detragerea speseloru de manipulatiune si de incassare (Einhebungs und Erzeugungskosten), facu pre anu 12,961,565 fl. 11 1/2 cr. D'in acéta suma innainte de tote vinu a se portá :

1. acelea spese, cari sunt pentru intretinerea curtii domnitorie, pentru spesele comune si ale detoriei comune,

*) Vedi Nr. trecutu alu „Fed.”

cari facu pre anu 9,347.807 fl. v. a. adeca 4 1/2 % d'in celea 30% ;

2. spesele fondulu de desdaunare 3,313.132 fl. v. a. ;

3. spesele administratiunii politice a Transilvaniei, fara spesele guvernului si a deregatorie centrale ori si cum se se numesca, de care Transilvania, cá tiere autonoma, ar avé lipsa, 767.513 fl. v. a. ;

4. spesele gendarmeriei 420.000 fl. v. a. ;

5. spesele ingrigirei pentru bolnavi si lipsiti 276.000 fl. v. v. ;

6. spesele administratiunii justitiei fara de forulu supremu 1,300.000 fl. v. a. ;

7. spesele administratiunii financiare d'in tiere, fara de cercurile centrale, 1,038.070 fl. ;

8. subventiunea la calile ferate 1,500.000 fl. ; — sum'a 17,962.522 fl. v. a.

Inse in sum'a acést'a nu sunt cuprinse spesele de lipsa pentru cultur'a poporulu, celea pentru ajutorintia pretiloru, precum neci celea pentru sustienerea drumurilor de comunicatiune, nu sunt cuprinse acelea spese, cari vinu a se platí dupa cele 8 millione cu cari fundulu de desdaunare e detoriu erariului, si totu-si deficitulu anualu face 5,000.956 fl. 88 1/2 cr. ; va se dica, la intemprare, candu Transilvania ar' dobendi autonomi'a, cá se se pota portá spesele de lipsa, locuitorii aru debuís se platesca in locu de 1 fl. 1 fl. 50 cr. pana la 2 fl., séu aru bancrotá, ce inse fara daun'a poporulu si se pote.

Acum poftimu, Dloru, judecati, ore cu potentia e acést'a cá poporulu se platesca mai multu decatu platesce astadi ? cu potentia e cá lefele amplotiloru, ajutoriulu pretiloru, si alte spese se se subtraga ? judece ori cine, candu s'ar' atinge cine-va la nimicirea lefeloru, candu ar' indresni cine-va a immultu contributiunea, ore nu romanii transilvanieni a se de, cari pre acei Dui, cari d'in sciintia séu nescientia voiescu a pune una asemenea greutate pre umerii lor, cá pre nesce apesatori, se nu d'icu vendiatori, i-aru alungá d'in tiere.

D'in acestea pana aici amintite convingundu-se ori si care romanu cugetatoriu despre ace'a, cá autonomi'a Transilvaniei, pentru Transilvania in genere, é' pentru romanii in specie, e periculosa, convingundu-se despre ace'a, cá tocma in interesulu romaniloru bine priceputu e de lipsa sustienerea uniunii Transilvaniei cu Ungari'a, de sine urmeza intrebarea :

Asie dar' ce e de facutu ? Responsulu e prea scurtu : a pasi pre terrenulu datu de Maiestate, si acést'a nu o d'icu eu, ci au d'isu-o deputatii si regalistii romani d'in anulu 1865, ba ce e mai multu, acést'a au d'isu-o conferintia nationale d'in Sabinu in 1. ianuaru 1861, va se dica se pasfmu cu trupu cu sufletu pre terrenulu activitatii, ocupandu fie-care locu, fia acelu-a catu de micu, de-ora-ce omulu daca merge catu de incetu, mai in urma, de-si tardu, dar' totu ajunge la scopulu sen, pre candu celu-a, care stá, nu pote ajunge neci una-data.

Ore, Dloru, se fi urmatu romanii politica pasivitatii potutu-s'ar' fi cultivá poporulu nostru numai intru atata, in catu e cultivatu astadi ? ajunsu ar fi romanii acolo unde sunt astadi ? Ore se se fi asiediatu Siulutiu si Siaguna in pasivitate amu fi avendu astadi duoi metropolitii romani ? ore se fi fostu Siulutiu si Siaguna pasivi, dobinditu-aru fi pretilii romani d'in visteria statulu preste 150.000 fl. v. a. ? ore se se fi asiediatu Siaguna in pasivitate avere-aru greco-resaritenii astadi autonomi'a besericesca, carei-a asemenea nu are neci una confesiune d'in regatulu Ungariei ? ore se fi fostu pretilii greco-catolici, si mai vertosu deputatii d'in an. 1865/8 de ace'a-si religiu ne pasivi alesu-s'ar' fi fostu de archiepiscopu D. Ioane Vancia ? Ore se fi fostu Naseudenii pasivi si opusetiunali avere-aru astadi gimnasiu cu 8. clase ; avere-aru venite cá se sustiena vr'o 130 tineri la scole ? avere-aru districtu si judecatoria prevediuta cu amplotiati de nationalitate romana ? nu si érasu nu !

Districtulu Fagarasiului inca e districtu curata romanesca, fagarasiienii sunt pasivisti si opositionali, uite se in giurulu lor ce au esoperatu cu pasivitatea pentru poporu? cu pasivitatea, cu opusetiunea lor inaintata-au numai catu e negru sub unghia binele materiale seu spirituale alu romanilor in cesti 3 ani d'in urma? daca diisii voru areta acelea fapte, care le areta Naseudenii, atunci eu mi voiu cunosce erorea si voiu dice: „parce Domine, quoniam peccavi.“

Sciu ca exempla sunt adiosa, inse istoriei suntemu detori a apune, ca atunci, candu Naseudenii cu activitatea au facutu merite nedelebile pentru romani, atunci fagarasiienii cu pasivitatea si opusetiunea au periclitatu esintenti'a unui districtu curatu romanescu. Prin urmare, atunci, candu Naseudenii cu frunte serina potu ascepta judecat'a viitorimei pentru-ca au fostu activi, — fagarasiienii pentru-ca au fostu pasivi si opusetionali preste putienu timpu voru dice, de nu au disu pana acum „Domine peccavi! ierta-mi Domne ca nu am sciutu ce lucrã.“

Prevedu ca mi veti dice, pretotendenea suntemu in minoritate, activitatea nu ni folosese nemica, dupa-ce pretotendenea cademu jertfa maioritãtii; e dreptu ca in celea mai multe locuri suntemu in minoritate, e dreptu ca in celea mai multe locuri majoritatea neromana ne trantesece la pamentu.

Inse, Domniloru! de lipsa e ace'a, ca noi se facemu politica esclusiva? cu potentia e ace'a, ca in una tierra poliglota fiasee-care natiune, numai d'in cauza, ca vorbesce alta limba, se porte politica e diametro oposita celei-a-lalte natiuni? si posito ca e de lipsa, in stare suntemu noi de noi a portã una politica esclusiva? neci de cum, nu numai pentru ca ni lipsescu factorii de lipsa, dar' pentru-ca avemu a da facia eu natiuni mai avute, si in privinti'a intelectuale mai inaintate.

Au nu sunt in tiera doue partide? nu se potu alaturã romanii la un'a seu la cea-lalta d'in acestea, ca asiã cu ajutorulu acelei-a dorintiele nostre celea drepte, de-si nu tote, dar' in mare parte se se realizãze, siguri fiindu romanii, ca si in casu, candu neci pre acẽsta cale nu amu potã realizã dorintiele nostre, totu-si amu dobanditu, si inca multu, pentru ca amu invetiã scienti'a si desteritatea parlamentara, si amu aretã partidei domnitorie, ca nesuintiele romanilor nu sunt iadrepate in contr'a statulu magiaru, amu aretã, ca romanii nu voiescu a se rumpe de cãtra Ungari'a, si ca nu voiescu a apesa pre altii, ci se lupta in contr'a apesarii altoru-a, se lupta in contr'a acelor legi, cari dnei clãse de poporu, cu detrimentulu celei-a-lalte clãse, i-asigura privilegie.

Pana atunci, Dloru, pana candu romanii se arunca in manile pasivitãtii, nu potu convinge partid'a domnitoria despre ace'a, ca diisii nu au cugete separatistice.

Pana atunci, Dloru, pana candu romanii facia cu legile positive, pre cale, fara cale, pre dreptu, fara dreptu striga in contr'a anuinei Transilvaniei, partid'a domnitoria nu se pote convinge despre ace'a, ca romanii nu au nescari cugete rezervate.

Èca, Domniloru, una mana de sasi au jocat si joca una rola insemnata in analele patriei, si pentru ce? pentru-ca au posediatu si posedu acea scientia, care se numesce scienti'a exegentiei lor; er' romanii, de-si facu a cinci'a parte a intregii populatiuni, precum in trecut, asiã si de presinte, in politica sunt nula, si ce e caus'a?

Acẽa ca noi in locu de a complanã cu giurstarile, in locu de a urmã politica cea vechia a romanilor „totu-de-a-un'a curegimulu, pentru ca nu e potere fara numaidela Ddiu“ in locu de a da man'a d'in anima cu partid'a regimulu, care are lipsa de noi si noi de ea, in locu de a nenesuicã pre acẽsta cale se realizãmu dorintiele nostre cele drepte, strigãmu in gur'a mare, nu voimu uniu-nea cu Ungari'a, pentru ca veimu a fi si a remanã romanii, ca si candu in Ungari'a, pre langa legea de nationalitate, pre langa legea pentru instructiunea publica, se pote cine-va rational minte teme de magiari sare.

Vedeti, partid'a opositionale magiara, articulu XII. d'in anulu 1867, cu ace'alu ataca, ca prin acestu articlu magiarii se voru germanisã, romanii se voru magiarisã, dar' neci unulu nu are dreptu, pentru-ca prin lege nu ti se pote rapã nationalitatea.

Limb'a si literatur'a magiara, candu a facutu cei mai gigantici pasi a propastrei? pre tempulu absolutismulu, candu nu erã iertatu a serie in jimb'a magiara, acẽsta o scie fia-care politicu magiaru, — ceci una lege, care ar' avã a rapã nationalitatea, neci ca se va codificã vre una data, de-ora-ce ace'a ar' fi unu indemn pentru cultivarea limbii, in contr'a carei-a s'au adusu legea.

Au nu e iertatu fia-carui a vorbi in adunãrile comitatense in limb'a s'a materna? au nu e iertatu fia-carei nationalitate daca in comitetu face a cinciã parte, se porte protocolulu si in limb'a sa? au nu pote fia-care romanu a ajunge la celu mai inaltu oficiu? fara ca se potesca cine-

va de la oficianti, ca se-si denega nationalitatea si daca se afla vre unulu, care si-o denega, acelu-a o face d'in interu privatu, inse reu calculatu.

De cinci ani de candu am ocaziune a cunosce barbatii unguri de la carma, ve potu asigurã, ca acesti-a nu intrebã, ca ore romanu seu magiaru e acelu-a, care cometeza pentru ore care statiune administrativa, ci ore calificatu si amicu e alu sistemii presintã? si acẽsta intrebare o tienu a fi competentã, pentru-ca regimulu, fiindu parlamentariu, nu pote aplicã ampoiati de acei-a, cari sunt inimici sistemii conduse de regimu.

Mi-pare reu, ca nu sunt aplicati la centru mai multi romani, ca asiã se cunosce catu mai multi principiele si sentimentele celor dela carma, pentru-ca atunci de siguru s'ar' immulti numerulu acelor-a, cari in unguri aru aflã pre cei mai intimi amici; inse acẽsta pana atunci, pana candu romanii voru stã pre terenulu pasivitãtii, pana atunci, pana candu romanii cu tota ocaziunea se areta de inimici ai sistemii presinte — nu pote fi, acẽsta potindu-o natur'a regimulu parlamentariu, adeca ca regimulu numai omenii partidei sale se-i aplica, — pasiesca numai romanii cu trupu cu sufletu pre terenulu activitãtii, apere numai d'in anima sistem'a presinta, si preste pucinu se voru convinge, ca nimine nu-i va intrebã, ca ore romanu seu magiari sunt?

(Finea va urmã.)

Camer'a representantiloru Ungariiei.

Siedinti'a de la 19. ian., 1872.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedinti'a la 10 ore a. m. Guvernulu a fostu reprezentatu prin ministrii: Lónyay, Szlávy, Kerkapolyi Tisza si Pauler.

Dupa verificarea procesulu verbalu alu siedintiei precedente, presedintele aduce la cunosciinti'a camerei, ca deputatulu Iosifu Benkõ, alesu in cerculu Illyefalva, si-a depusu mandatulu. — Se va publicã alegere noua.

Ales. Csiky si-reinnoiesce interpellatiunea sa adresata mai de multu ministrulu de finantie cu privire la intrebuintiarea intereselor fundatiunii lui Danielu Boczko in favorulu vedveloru si alu orfaniloru honvediloru morti in 1848. — Interpellatiunea se va comunicã ministrulu concerninte.

Paulu Ordódy relateza, ca comisiunea verificatoria permanenta a verificatu alegerea deputatiloru Alessandru Bugarszky d'in Timisor'a, si Franciscu Durst d'in Vespriinu, rezervandu-se terminulu legalu de 30 zile pentru presintarea protestelor ce s'ar' face contr'a alegerii lor. — Ales. Bugarszky se imparte in sectiunea a dou'a, era Fr. Durst in a patra.

Colom. Szóll pune pre biurulu camerei raportulu comisiunii financiare, privitoriu la mai multe amendemente cari stau in legatura cu bugetulu ministrulu de cultu si instructiune publica. — Raportulu se va tipari si pune la ordinea dfilei.

Ministrulu de finantie, Carolu Kerkapoly, pune pre biurulu camerei urmatoriele proiecte de legi, cari stau in legatura cu bugetulu: despre accoperirea sumei ce au a o solvi tierele de sub corona ungesca, dreptu spese comune facute in an. 1869; despre accoperirea cuotei creditulu supplementariu de 300.000, acordatu in an. 1871 ministrulu comunu de resbelu. Acestu creditu supplementariu s'a votatu pentru edificarea unui spitalu militarescu, pentru ca Ludovicu se pota trece in posesiunea Ungariiei. Si in fine, despre accoperirea spesseloru comune facute in an. 1870. — Proiectele se voru tipari si trece la comisiunea financiara.

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea dfilei, si continua desbaterea a supra bugetulu. Deliberandu-se in siedinti'a precedente bugetulu ministrulu pentru aperiã tierii, urmaze recerintie si accoperiri operatiuniloru de cassa si creditu si se voteza fara observatiune: titulu I. „spese pentru administratiunea detoriei comune flotante“ 129.690 fl.; titl. II. „desdãunarea pamentulu“, recerintie 17.059.869 fl., accoperiri 17.059.869 fl.; titl. III. „recerintie imprumutulu caliloru ferate“ 21.136.606 fl. si totu atãtea accoperiri; titl. IV. „rescumperarea diecimeloru de vinu“ 2.343.141 fl.; titl. V. „imprumutulu de premie“, recerintie si accoperiri 7.371.150 fl.; titl. VI. [6.198.559 fl.; titl. VII. „detoriã flotanta“, recerintie 1.544.487 fl., accoperiri 23.656 fl., si titulu VIII. 3.470.000 recerintie, si 3.500.020 fl. accoperiri.

Cu acẽsta s'a deliberatu intregu bugetulu, remanendu in restantia numai unele pusetiuni lasate in suspensu.

Ministrulu de finantie, Carolu Kerkapoly, pune pre biurulu camerei unu proiectu supplementariu, privitoriu la imprumutulu de trei-dieci millione, inchiatu in tempulu d'in urma. — Se va tipari si trece la comisiunea financiara.

Se punu in desbatere raporturile comisiunii financiare, despre petitiunea stenografiloru camerei, privitoria la sporirea baniloru lor de cortelu; despre petitiunea societãtii pentru navigatiunea cu vaporu pre laculu Balatonu, referitoria la acordarea unui imprumutu de 8000 fl., ce are a se solvi in 20 de lune; si, in fine, despre petitiunea reuniunii pentru sporirea instituteloru pentru ingrigirea copiiloru mici, relativa la acordarea unei subventiuni de 4000 fl. — Cele doue petitiuni d'antãiu se admittu fara

observatiune, era cea d'in urma se transpune ministerulu de cultu si instructiune publica.

Dupa ace'a urmaze la ordinea dfilei si se primesce proiectulu de lege despre accoperirea provisoria a erogatiuniloru oficialoru de administratiune, orfanale si tutelarie ale comitatelor, districtelor si scaunelor. Dupa proiectulu d'in cestiune juridictiunile primescu pre an. 1872 sum'a de 4.195.684 fl.

In fine, dupa una discutiune scurta, la carea participã Svetozeru Miletiãiu si Colom. Tisza, se acceptã si proiectulu de lege privitoriu la cuot'a erogatiuniloru comuni, ce are a o primi Ungari'a pentru confiniile militare, si cu acẽsta

Siedinti'a se inchiaia la 12¼ ore m.

Siedinti'a de la 20. ian., 1872.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedinti'a la 10 ore a. m. D'in partea guvernulu au fostu de facia ministrii: Lónyay, Pauler, Kerkapoly, Tóth si Szlávy.

Dupa verificarea procesulu verbalu d'in siedinti'a precedente, presedintele anuncia mai multe petitiuni juridictiunarie, cari d'impreuna cu petitiunile presintate de deputãtii Emericu Huszár si Iul. Schwarz, se transmittu comisiunii petitiunarie.

Svetozeru Miletiãiu adreseza apoi cãtra ministrulu croatu urmatoriã interpellatiune: Prin ce justifica dlu ministru impregiurarea, ca rescriptulu reg. prin care s'a disolvatu diet'a croata este datatu de la 11 ianuaru, adeca inainte de 15 ianuaru, dnu'a in care s'a deschisu diet'a, prin urmare, mai inainte de ce acẽsta a datu seu a potutu da vre-unu semn despre existenti'a sa, si fara ca se fi potutu face vre-o manifestatiune, carea se fi datu cauza la disolverea sa?

Interpellantele provoca, mai departe, pre ministri, se respunda catu mai curundu la interpellatiunea sa, relativa la afacerea d'in Lonjskopolje, ca-ci la d'in contr'a d-sa va crede, ca acei domni, cari au fostu ministri pre atunci, inca au luat parte la acea afacere urtiosa. — Interpellatiunea se va comunicã ministrulu concerninte, er' urgierea respunsulu la vechi'a sa interpellatiune, se pote efectui numai prin una propunere in scrisu, pre carea Miletiãiu o va presintã in siedinti'a proxima.

Mauritu Jókai intrebã pre ministrulu de finantie ca, care este acelu servitiu pre care dsa a promis a-lu face baneci nationale d'in Vien'a, si pentru a carui intre-lasare numit'a banca amenintia a restringe dotatiunile filialetoru magiare? Candu si ce dispusetiuni cugeta dlu ministru a luã, spre a scapã Ungari'a d'in situatiunea financiale actuala, carea este atãtu de stricatio si de subordnata?

Ministrulu de finantie Kerkapoly, respondiendu indata la acẽsta interpellatiune, dice, ca d-sa n'a promis directionii baneci alta-ce, decãtu ca va rogã camer'a, ca catu mai curundu se id la desbatere acẽsta cestiune si cu acẽsta ocaziune se faca lumina in situatiunea baneci nationale, ceea ce dsa n'a intrelasatu a face, si si-repetiesce rogãrea si acum'a, ca camer'a se puna acestu objectu cãte mai curundu la ordinea dfilei.

Interpellantele, incredintiatu ca afacerea baneci se va luã la desbatere fara amenare, se multiumesce cu repunsulu ministrulu, er' camer'a id actu despre elu, si totu-odata decide, ca cestiunea baneci se se puna la ordinea dfilei indata dupa deliberarea legii de recrutare si a bugetulu.

Carolu Bobory presinta unu proiectu de lege, dupa care ar' avã se suspenda acelu paragrafu alu legii municipale, care se referese la opidele cu magistratu regulatu. Se va tipari si distribui.

Camer'a trece apoi la ordinea dfilei si mai inainte de tote decide a supra petitiuniloru d'in comenatiunea 53. si 54. — Urmeza proiectulu guvernialu, relativu la confiniile militare si comisiunea financiara recumenda camerei, ca sumele preliminate pentru confiniile militare pre anulu 1872 se le voteze numai ca pausiale.

In legatura cu proiectulu guvernialu se cetescu si propunerile lui Col. Tisza si Sve. Miletiãiu. — Tisza a fostu cerutu in propunerea sa ca guvernulu se presinte tote ordinationile referitorie la confiniile militare, si se spuna, ca ce dispusetiuni cugeta a luã, ca confiniile militari se fia cãtu mai curundu reprezentate in dieta.

Miletiãiu a fostu propusu, ca ordinationile relative la provincialisarea confinieloru militari, incãtu acestea se referescu la confiniile croato-slavone, se se debata in diet'a croato-slavona, er' cele ce se ferescu la confiniile militare magiare se se debata de una comisiune ad hoc. La acẽsta desbatere confiniile croato-slavone se fia degia reprezentate in diet'a d'in Zagrabia, er' comisiunea ad hoc a confinieloru magiare se-si asterna dorintiele si eventuale gravamine inaintea dietei magiare.

Col. Tisza a dechiara, ca este satisfacutu prin proiectulu guvernialu, prin urmare nu-si mai sustiene propunerea. Miletiãiu si-motiveza propunerea sa de nou si roga camer'a se o primesca. — Vincentiu Babesi si Nic. Maximoviciu springescu propunerea lui Miletiãiu, er' Col. Tisza si Lónyay o combatu. — In fine camer'a id actu despre proiectulu guvernialu, voteza pausialulu pentru confinie si respinge propunerea lui Miletiãiu.

Camer'a decide apoi a supra unu proiectu de resolutiune alu lui Paulu Moricz, voteza 1500 fl. pentru in-

fiintarea unui clubu de lectura alu tinerimei de la universitatea pestana si, dupa a trei'a cetire, accepta proiectele de legi despre quot'a ce este de a se lua dupa confinele militare si despre spessele d'in 1872 ale juridictioniloru. Proiectele se tramitu camerei magnatiloru spre pertractare.

In fine, presedintele atrage atentia deputatiloru a sup'r'a objectelor ce urmeza la ordinea dilei pre siedint'a proxima, si cu acést'a,

Siedint'a se redica la 3 ore d. m.

Dev'a, 12. ian. st. n., 1872.

In Nr. 106. „Alb.“ aparé una correspondentia cu dta Dobr'a 20/12 1871 v., in care e descrisa mai de aproape decurgerea afaceriloru comitetului cottense d'in Cottalu Uniadorei, ce s'a tinentu in 28. pana inclusive 31. decemvre st. n. 1871.

Permiteti-mi, domnule redactoru, la cele permise in articolu de mai susu, a mai adauge urmatoriele:

Cu privire la list'a candidatiloru, de care amintesc correspondentele d'in „Alb.“, me marginescu a mai observá, cá d'aca comitele supremu, cá presedintele comisiunii candidatorie, a staruita, dupa cum a binevoitu a se exprime, a face destulu natiunei romane; de ce nu a staruit a candidá si pre romani asié precum au sciutu-o face cu fetiorulu Dsale Barcsai Béla, candidandu contr'a lui pre G. Lorintiu si Vitán László, siguru fiindu, cá intre astfelu de candidati trebuie s'e reáse; cum a facutu mai departe cu Varadi Bertalan, Fodor Sándor si bar. Kemény Elek, despre care fie-mi permisu a aduce inainte urmatoriele fapte, comise de d'insulu, de candu a venit in cerculu Iliei cá jude processualu, si adeca:

In prima-vér'a anului trecut, acestu baronasiu a inlocatu in scol'a confesionala d'in comun'a Sirbi pre unu ingineriu, ce venise pentru segregarea paduriloru domnesci; de-si parochulu locale si inveciatorulu protestara contr'a unui asemenea actu immoralu, totu-si judele processualu dandu mandatu aspru judelui comunale, amenintandu-lu cu suspendarea d'in oficiu d'aca nu va satisfac ordinatiunii, judele fu silitu in modu violinte — fiindu scol'a incuiata — a intrá pre feréstr'a si rampendu usi'a d'in t'f'ini, a aruncatu afara tote requisitele de scola si a inlocatu pre ingineriu. Totu acestu baronasiu, pentru-cá unu bietu crestianu, necunoscutu-lu cá e solgabireu, nu i-a feritu d'in drumu, s'a coboritu d'in trasura l'a batutu si apoi l'au lasatu se-lu arestodie, éra pre parintele batutulu, pentru cá s'a dusu s'e se roge pentru eliberarea fetiorulu, l'a palmuitu cátu de bine. Totu acestu baronasiu tiene in curte a sa omeni pentru abateri de totu neinsemnate cáte 2—3 luni necondamnati, si i intrebuintiedia de servitoru, si la porunc'a muerii i mai bate si calca in cancelaria cu picioarele.

Acestu baronasiu scie bate bine, ba s'a intemplat cá la una féta de 12—14 ani i-a datu nuele. Da, acestu baronasiu e placutu baroniloru si magiariloru d'in acelu cercu, pentru-cá face totu pre voia loru, é' pre bietulu poporu lu maltratéza cum i vine mai bine la socotéla. Dreptate, egalitate si fratietate magiara in seculu alu XIX!

Trecundu la conduit'a romaniloru, privitoria la decurgerea afaceriloru comitetului cottense, ce o descrie si correspondentele d'in „Alb.“, fie-mi permisu a mai adauge urmatoriele: Cu vre-o 8—10 zile inainte de convocarea comitetului cottense pre 28. dec. st. n., inteligint'a romana d'in centru a mai avutu in cas'a prot. Papiu una conferint'a confidențiala, in carea, dupa ce s'a constatat, cá romanii nu voru fi reprezentanti in comitetulu comitatensu cu mai multi decátu cu vre-o 80 membri, s'a decisu a se numi 4 membri in personele dloru prot. Papiu, Petco, Siulintiu si Ciacianu cari, convenindu cu magiarii si de un'a si de cealalta partita, s'e erueze care cu cátu ar' fi invoitu a dá mai multu romaniloru, in cunosciintandu despre acést'a si pre membrii d'in provincia, éra la tempulu seu, amesuratu insarcinari primite, dupa ce se voru fi adunatu si cei-a-lalti d'in provincia, s'e referedie, ce pasi au facutu in acést'a privintia. Dar' ce se vedí! Desi cei d'in provincia cu 4—5 dile grabira prin frigulu celu mai mare spre a poté lua si ei parte la consultari, nime nu i-a chiamatu la nici una consultare, pana in preséra de 27. dec., candu ne-amu adunatu in cas'a lui Ciacianu, unde éra la locu cá cei 4 membri s'e raporteze despre pasi realizati cu magiarii.

Ciacianu facu propunerea, cá nu ar' fi ore consultu, cá, dupa ce magiarii de partit'a deachiana au conchiamatu la ana conferint'a pre toti membrii deachiani ai comitet. cottense, romanii inca s'e de parte la acést'a conferint'a. Propunerea fiindu desbatuta, s'a decisu s'e vérga la conferint'a d'incestiune 2 si d'entre romani, dar' s'e nu se demitta in nici una pertractare, fara s'e asculte consultarile si d'aca ore care-va ar' fi provocatu la vre-unu respunsu, s'e nu respunda cá tramisu d'in partea romaniloru, — si cu acést'a conferint'a se suspinse pánala reintorcarea celor 2 tramisi, d'entre cari unulu raportu, cá magiarii intre altele, au d'f'su cá facia cu romanii, cari sunt in cottu in asié numeru mare, voru fi cu considerare si i va multumí.

Dupa acea se alésera cei 6 membri, amintiti si de correspondentele d'in „Alb.“, in personele dloru prot. Papiu, prot. Ratiu, vic. Petru Popu, Petco, Ioanu Piposiu si Ciacianu, pentru a pactá cu partit'a deachiana, cá s'e ni deé unu protonotariu, presedintele si unu asesoru la scaunulu orfanale, 2 vice-notari, procurorulu, tutorulu generale séu

esactorulu si 7—8 judi procesualu. Despre persone s'a otaritu, cá aceste s'e se numesca in alta adunare.

Ciacianu propuse mai departe, cá de aci inainte tote consultarile nostre s'e le tinentu in cas'a dlui Petco, unde si comisiunea de 6 va raportá despre rezultatulu negociáriloru cu partit'a deachiana.

Cu aceste in cátu-va mangaiati ne despartíramu, acceptandu cu nerabdare diu'a de 28 dec. — candu la 9 ore ne adunaramu in cas'a dlui Petco, spre a primi informatiuni despre procederea nostra ulterioara; dar', dore-re! nime au ni-a mai raportatu nimicu, neci nu ne-au mai conchiamatu la vre una consultare, si asié nu ne amu mai vedintu pana in siedintiele comitetului.

Intrebu, implinitu-au cei 6 membri, insarcinati cu conducerea afaceriloru nationali, misiunea incredintata?

Dupa cum a binevoitu a ni spane dlu prot. Papiu — nu Petco, precum afirma correspondentele „Alb.“ — in conferint'a ce o unura romanii cáti mai remasera dupa siedint'a comitetului, acei membri, afara de dlu Ioanu Piposiu, pre care nime nu l'a chiamatu neci la o consultare, nici i-a comunicatu conclusulu d'in preséra de 27. dec., incredientandu-se in onorea si caracterulu lui Ciacianu, nu au mai facutu nici unu pasu, pentru cá elu gatase singuru pactulu cu partit'a deachiana

D'a, adevératu cá Ciacianu vorbise cu partit'a deachiana inca inainte de a tiené romanii conferint'a d'in 27. dec., dar' pactulu facutu cu partit'a deachiana l'a inchiaiatu numai in favorulu si interesulu seu si alu altui romanu, éra nu si in altoru-a, ce'a ce dovedesce impregiurarea, cá ambii acesti-a s'au alesu prin aclamatiune, éra cei-a-lalti 2 romani fure alesu d'in altu punctu de vedere; se dovedesce mai departe si prin impregiurarea, cá Ciacianu numai unu astfelu de pactu rusinosu au trebuitu s'e faca, — pentfu cá d'aca l'ar fi facutu si in favorulu celor-a-lalti romani si-tieneá parol'a data in siedint'a comitetului d'in 30 dec., unde s'a dechiaratu inainte mai multoru-a, cá esfudu treb'a asié reu, d'insulu e gat'a a abdice.

Unu conducatoriu si unu adevératu aoperatoriu alu causei nationale, unu omu cu caracteru si interesatu de a salvá onorea inteligintiei d'in Cottu, care-i i-a fostu conducatoriu de 11 ani, desiguru facea acést'a si ar' fi fostu resolutu la ori ce sacrificie, dar' unu Ciacianu nu o a facutu.

Dora cugeta s'e mai lingusiesca magiariloru, si s'e insiele si mai departe pre romani, — s'e nu se increda in astfelu de desertatiune vana, cá-ci se va insielá amaru, de-orace romanii s'au desceptatu si in venitoriu si-voru séf chiamarea. Da, s'au desceptatu, pentru-cá la propunerea dlui Isaia Moldovanu, facuta in conferint'a d'in 31 dec., de aci inainte pre Ciacianu nu lu mai privimu de romanu, ci de „tradatoriu“ alu causei nostre nationale; si: elu e ignoratu d'in societátile si d'in consultarile nostre nationali, éra de conducatoriu alu causelor nostre nationali s'a alesu dlu Petco.

Ciacianu, acestu omu care a despretinitu interesele natiunii, cu ocaziunea candu nou alesii amploiatu si-au scosu mai autáiu salariulu, s'au exprimat cátra unu amploiatu meritatu: „vedí, sut'a acést'a este sangele romaniloru si eu o bagu in busunariulu meu, vai! cá bine stá ea acolo.“ Ciacianu, acestu omu iubitoriu de argintu, pentru cá s'e nu traga altu cine-va cei 400 fl. v. a, preliminatu pentru curtirulu cancelariei scaunulu orfanale, au matatu cancelari'a la d'insulu acas'a.

Maí observu, cá cu ocaziunea candu conferint'a romana d'in 31. decemvre i-a descoperitu dorint'a prin Petru Fogarasiu, Ciacianu a respunsu — nu precum amintise correspondentele d'in „Alb.“ — fara cu astfelu de cuvinte: „numai atunci voiu abdice de postulu meu, d'aca tota inteligint'a romana d'in Cottu me va provocá in scrisu, si d'aca acést'a provocare o va subscrie si Horia si Danilla — cari s'au dechiaratu in scrisu comitetulu, cá d'aca i va aplicá la vre-unu postu, d'insii voru trece in partea guvernamentale.

D'in aceste premise credu cá fiesce-care pote judecá, cine a fostu, este si va fi Ciacianu.

In fine amintesc si impregiurarea, cá in siedint'a comitetului cottense d'in 2. ian. 1872. dlu Petco a insinuatu representatiunea romaniloru nemuliamiti cu alegerele.

Totu in acést'a siedint'a, Dlu Petco i-a succesu a mai verí 7 romani suplenti in comitetulu permanentu, care de la 40 membri s'a redusu la 27, intre cari erau si 6 romani. In siedint'a acést'a s'a radicalu la valore de conclusu: cá protocolumu siedintiloru comitetului Cottense s'e se duca si in limb'a romana.

Cu dorere trebuie s'e amintescu, cá in siedint'a de la 8. ian. Dlu Ioanu Piposiu si-a datu demisiunea de membru alu comitetului permanentu — d'in ce cauza? se pote esplicé.

Cu conducerea protocolumu in limb'a romana s'a insarcinat vice-notariulu alu duoilea, Nádasdy Nándor, cumnatu cu Ciacianu si totu de una panura cu elu. Ce batujocura pre noi!

U n u r o m a n u.

Maramuresiu, 10. ian. st. n. 1872.

Miscárele pentru reorganizarea municipiulu nostru s'au inceputu la 15. noemvre si s'au terminatu la 27—29. decemvre an. tr. cu esecutarea despusetiuniloru fundamentale

ale art. XLII. d'in 1870. Vieti'a nationala a unui poporu si-are terrenulu si elementele de prosperitate mai autáiu in familia, apoi in comuna, in municipiu si in parlamentu. Impedecati a ni validá dorintiele in parlamentu, noi romanii avemu s'e facemu tote pentru a ni ocupá cu succesu si demnitate posturile in cele-lalte sfere de vietia publica. Lasandu famili'a sub patrociniulu prudentiei si a zelului nationalu alu membriloru ei, publicistic'a romana e detoria a observá si direge tote nesuintiele publice in comune si municipie. D'in acestu motivu eu mi-permitu a schitiá in cáteva linie rezultatele obtinute cu ocaziunea reorganizárei municipiulu nostru.

Conformu operatulu comitatensu aprobatu de guvernulu tieriei, Maramuresiulu fu impartitu in 44 cercuri electorale, cari — classificate dupa nationalitati — ni dau urmatorulu tablou: 21 russe, 18 romane si 5 (in mai mare parte) magiare. Numerulu membriloru alesu in aceste cercuri este 220, adeca diumetate d'in intregu numerulu (440) membriloru universitatii nostre municipale.

Membrii romani ai noiei universitatii municipale sunt urmatorii: Ionu Hubanu preotu, Antoniu Hubanu preotu, Sig. Ciple sub fisc. reg., Mich. Kókényesdy protop., Petru Popu econ., Georgiu Negrea not. com., Ionu Moisiu not. com., Georgiu Rednicu propriet., Georgiu Ciple econ., Mich. Pavelu vicariu, Petru Mihali deput. diet., Ionu Pavelu preotu, dr. Ionu Mihali avocat, Vas. Iodi preotu, Alesandru Iodi not. com., Georgiu Marina econ., Mich. Salca preotu, Corn. Batinu propriet., Greg. Timisiu econ., Gavrilu Mihali judec. la curtea supr. de just., Andr. Comanu preotu, Ionu Comanu preotu, Stef. Hojda econ., Stef. Simona ass. consist., Vas. Danu preotu, Vas. Ciobali preotu, Sim. Popu preotu em., Laur. Mihali protop., Ionu Balea not. com., Nicol. Simonu econ., Ionu Gyenge propriet., Ionu Ciobali preotu, Ionu Popu protop., Mich. Popu preotu, Mich. Chisiu not. com., Stef. Mihali not. com., Sandru Gyenge preotu, Ionu Ciple propriet., Nicol. Gogia econ., Eman. Siandoru propriet., Petru Salca ass. consist., Ionu Dobosí ass. consist., Stef. Dunca not. com., Ionu Sabo not. com., Ant. Serbacu preotu, Carolu Lazaru propriet., Greg. Ivasco preotu, Tim. Mihalca preotu, Sandru Manu preotu, Ionu Chindrisiu preotu, Georgiu Oprisiu econ., Mich. Iurca preotu, Ionu Cupcea invet., Vas. Manu advoc., Emer. Gyenge propriet., Vas. Gogia not. com., Georgiu Hubanu preotu, Mich. Marina preotu, Iosifu Gyenge not. com., Greg. Iuga not. com., Vas. Mihalca protop., Ladisl. Mihalca jun. sub-jude reg., Vas. Caracioni protop., Sim. Botizanu, Vas. Ardeleanu, Dum. Hodoru, Gav. Vintiu si Ionu Munteanu preotu — toti alesu; virilisti sunt urmatorii: Iosifu Manu prefectulu Maramuresiulu, Ladislau Mihalca sen. subprefect. Maram., Gavrilu Mihali sen. jud. la curt. supr., Ionu Iurca propriet., Vas. Iurca deput. diet., Ionu Tomoisa preotu, Sigism. Popu advoc., Iul. Vintiu propriet., Petru si Paulu Lipcei advoc., Ionu Iura jude reg., Petru Rednicu propriet., Ant. Brebanu preotu, Ionu Ciple propr., Ladisl. Mihalca jun. sub-jude reg., Petru Oprisiu preotu, Ionasiu Iara propr., Georgiu Anderco propriet., Alessiu Anderco preotu, Sig. Ciple advoc., Vas. Cudriciu econ., Petru Manu propr., Petru Popu econ., Teodoru Hantzki econ., Nutiu Grigoru jude com., Ionu Gyenge propriet., Mich. Marina, preotu, Teod. Ciceu econ., Stef. Simonu preotu, Filipu Mihalca preotu, Gav. Mihalca subj. reg., Vas. Lazaru protop.

Va s'e dica: avemu 100 si mai bine de membri romani in universitatea municipale, amu fi potutu avé mai multi cu 20—25, d'aca toti éramu la inaltítea misiunii nostre. Dar' sminte si abusuri s'au facutu si se voru face in tote miscárele publice, si n'avemu a ne mirá d'aca s'au facutu si la noi. — Acum nu pote fi vorba de alta de cátu s'e ne nesumu a inlaturá efectele acelor sminte. — Acést'a se va intemplá, d'aca membrii nostri si-voru precepe si impleni chiamarea. De la ei aterna, cá interesele nostre nationale s'e nu fia indosite, ci aduse in armonia cu interesele nationalitatiloru sorori d'in Maramuresiu. Ei sunt chiamati a essoperá inainte de tote esecutarea legii de nationalitate, care pana acum e numai litera morta pentru noi.

Nu acceptámu multu de la acést'a lege; dar' totu-si aplicarea ei conscientiosa ni pote produce ori-cari folóse. A dou'a crénga a misiunii loru consiste in a promove educatiunea poporulu rom., care numai prin cultura pote scapá d'in ghiarele speculantiloru si ale miseriei. Lips'a culturéi poporale e ran'a cea mai semtita la noi.

In comitetulu permanentu (consiste d'in 60 membri) s'au alesu urmatorii romani: Ladislau Mihalca sen., Mich. Pavelu, Petru Mihali, dr. Ionu Mihali, Bas. Jurca, Ionu Jurca, Georgiu Anderco, Vas. Mihalca protop., Ionu Popu protop., Iuliu Vintiu, Petru Rednicu si Sim. Botizanu.

Comitatulu nostru s'a impartitu in 10 cercuri politice, intru cari alu Visieului, alu Izei si alu Cosseului sunt curatu romane, éra cele-lalte 4 sunt russe si 3 micste.

Intre diregatorii municipali, romanii au pre urmatorii: Ladislau Mihalca vice-comite (alesu cu unanimitate de vot.), dr. Ionu Mihali fiscalu com. (alesu cu unanimitate de v.), Iuliu Vintiu prefectualu cerc. Izei (alesu cu unanimitate de v.), Sigism. Popu pref. allu cerc. Visieului (alesu cu plur. vot.), Ionu Gyenge pref. alu cerc. Cosseului (ál. cu plur. v.), Sim. Botizanu vice-not. (alesu cu unan. v.), Carolu Lazaru castellanu municip., Eman. Siandoru comis. de

sec., Ilie Iodi diurnistu; acești trei d'in urma sunt numiți de comitele supremu.

Aceste sunt rezultatele nostre secerate pre terenulu miscărilor municipale. La prim'a vedere se paru a fi neindestulitorie; considerandu inse, că in alte comitate locuite numai in parte de romani trebele romane au reesitu si mai nefavorabile, precum d. e. in Bihari'a, trebuie să ne sentim multiamiti intr'unu gradu ore-carele si nu potemu a nu exprime recunoscintia publica barbatiloru intiepleți, cari condusera firulu reorganizării nostre municipale, pentru armonia ce sciura a o realizá intr'opoporațiunile d'in Maramuresiu.

S. B.

Maramuresiu, 15. dec. st. n. 1871.

Adunarea generala a societății de lectura a Romaniloru d'in Maramuresiu s'a ținutu la 11. decemvre 1871 st. n. in Sigetu, sub presidiulu dlui Ionu Popu protop si in presentia unui publicu nu mare, dar' destulu de inteligentu si zelosu pentru a precepe si promore caus'a reprezentata in acēsta adunare.

Dupa romanesc'a curentare a presiedintelui se cetira raporturile oficialiloru societății, fiindu primite tote si osebittu alu dlui bibliotecariu cu viua multiamire.

D'in raportulu cassarului Iodi se aretá venitulu anului decursu in suma de 187 fl., éra erogatiunile (facute in mai mare parte in favorulu bibliotecii societății) 174 fl. 26 cr. si unu restu de 12 fl. 74 cr. D'in raportulu bibliotecariului s'a vediatu, că societatea are 105 opuri in 135 tomuri si brosiure, in pretiu de 168 fl. 67 cr., una parte frumosa d'in aceste opuri fure primite cá donu de la eminentii romani Georgiu Baritiu, dr. Ios. Hodosiu, Ilar. Papiu, dr. P. Vasiciu si de la delegatiunea societății acad. romane. Onorab. redactiuni de la „Romanulu“ si „Semenatoriulu“ ni-au tramisu gratis pretiutele loru organe. „Column'a lui Traianu“ s'a procuratu prin abonamentu. Adunarea proclamá de membri onor. ai societ. pre dnii: Georgiu Baritiu, dr. Ios. Hodosiu, Il. Papiu, dr. P. Vasiciu si C. A. Rosetti pentru meritele loru facute in favorulu societății nostre. In fine Sim. Botizanu cetí unu discursu intit. „Cestiunea de nationalitate.“ — Dăe ceriulu, că ideile ventilate in acēsta adunare se prinda radecine si se aduca fruptele dorite in sinulu poporului rom. d'in Maramuresiu!

S. B.

Oradea-Mare, 18. ian. 1872.

Domnulu Redactoru! In nr. 118 d'in an. 871 alu acestui pretiutu diurnalu aparú o corespondintia referitoria la alegerea membriloru comitetului comitatensu d'in cerculu Vadului, in care pseudonimulu „Longinu Ponoranulu“ fára de avisarea si convoirea mea, se aňá indreptitu a atinge si modest'a mea persona. Acēst'a nu mi-a fostu destulu. In numerulu 116 aparú, cá respunsu la corespondintia dlui Ponoranu, o declaratiune subsemnata de V. Iutiu, in care Domnialui „pentru aperarea adevărului“ (?) „vorbesce in stilu biblicu si fára de a remané strinsu la obiectu, dupa cum i s'ar fi cadintu, trece la personalitatá si apucandu-me éra-si pre mine, prin mai multe assertiuni, cari nici decátu nu cadu in rubric'a adevărului, se nesuesce d'in tote poterile a me negri inainte on. publicu romanu si a mi-impotá mie caderea causei nationali — la alegerea d'in cestiune. De ora-ce tacerea, in faci'a acestei acuse, nu ar' insemná mai pucinu decátu că eu recunosc de adeverate cele díse despre mine de dlu Iutiu; de ora-ce judecat'a publicului — inpartea ei morala — pestrece in vigore ori ce alte judecáti, nepotendu-se apelá la unu foru mai innaltu, — considerandu gravitate a acusei, si inocint'a mea, mi-íeu libertatea a reflectá in câte-va orduri la assertiunile d'in declaratiune, in cátu acelea se referescu la person'a mea.

Inainte de a reflectá indetain voiescu a observá, cá valorea assertiuniloru dlui Iutiu e de a o reduce la autenticitatea persoanei sale. — Se afla omeni, cari se impedece in ori si cine si defaima tota lumea.

Dar' se vedemu ce díce dlu Iutiu:

1. Cá prin candidatiunea mea am insielatu conferintia d'in Vadu si cea plenaria a comitetului d'in Orade, cá-ci am primitu candidatiunea, de-si scieam, cá nu am cualificatiunile recerute de lege, adeca „nu sum proprietariu maiorenu“ — despre care acusa si d-sa díce, cá e „grava si amara;“ — firesce e amara, cá-ci e neadeverata. — Nu sciú d'in ce fuinte necompetinte a scosu dlu Iutiu aceste date false, cu atátu mai pucinu cá „de-si portam camesia crepata candu dsa serieá bine romanesc“, nici la botezulu meu n'a fostu, nici procura nu i-am datu se-mi esopere carte de posesiune, atát'a inse i potu spune, cá autorulu acestoru date false, séu a fostu reu informatu, séu minciunosu. Asié e dlu meu, fiindu-cá eu sum a.) maiorenu — de nu crédi, cerca matriculele comunei Ponora; b.) sum proprietariu in intielesu juridicu, cu posesiune scrisa pre numele meu, despre ce te va convinge mai bine foi'a posesionala de aici, binevoiesce numai, cu ocaziunea unei caletorie de placere cátra Orade, a o cercá. Cá nu locuescu de duoi anni continuu pre teritoriulu juris-

dictiunei, nu stramuta treb'a, d'in acea simpla cauza, cá partid'a contraria, o mana de ungru, nu scieá despre acēst'a nimic. Dupa cele díse la intrebările ciceronice: cá legea, séu conferintiele romane am voitu se le inducu in ero-re? am onore a ti-respondere cá: nici un'a nici alt'a nu stá, cá-ci eu chiaru pre bas'a ambelorú am pasítu de candidatu.

2.) Cá am fostu provocatu in dífu'a alegerei, inca si colectivú, d'in partea celoru presinti se repasiescu de la candidatiune, acēsta assertiune inca e de o categoria cu cele de mai susu.

Si ací me adresezu cátra toti acei Domni, cari au fostu de facia la alegerea d'in cestiune, se binevoiesca a se dechiará: ore fostu-a baremu vorba despre o asemenea provocatiune. In casu daca numai unu individu (se intielege, afara de acei-a, pre cari dlu Iutiu se nesuesce a-i acoperi cu aripele sale pazitorie) va respunde cu „da,“ mi plecu capulu. Ce e dreptu, presiedintele comisiunei a dísu cátra mine ce va despre repasire, dar' cu intentiune de a inlesni ajungearea scopului partidei contrarie, la ce eu, sciundu cá stau pre bas'a legoi, nu m'am aplecatu.

3.) Díce Dlu Iutiu cá a acceptatu de la mine cá de la unu juristu „se i fiu propusu statulu lucrulu dupa cum érá.“ — Acēst'a o faceam bucurosu de mi se dá ansa, de ora-ce inse eu eram convinsu despre cualificatiunile mele si nici alții nu le au trasu la indoiela, nu am avutu pentru ce propune statulu lucrulu. „Credú cá alt'a ai acceptatu de la mine dle Iutiu, cá acea la audiulu mencuniloru seornite in contr'a mea delocu se me prinda cutremuru se repasiescu, cá asié apoi pre ravasiulu meu, fára de nici o intaritare si compromitere se vi poteti efectui planulu facutu in adunarea ungriloru d'in Vadu, sambeta inainte de alegere, la care, de nu me insielu, ai luatú parte si Dta. De sum bine informatu: inca atunci ati decisu „unanimu,“ cá in cerculu Vadului se se alege — nesmintitu, celu pucinu unu ungru.

In urma caracterisarea mea, „cá am lucratu d'in ran-core si sumetia“ si „am voitu se ajungu cu ori-ce pretiu parinte in comitatu,“ dupa cele díse si-perde tota valorea, dar' si altcum in faci'a acestoru acuse si espressioni me mangaia consciint'a si convingerea, cá cei ce me cunoscu, cu exceptiunea Dlu Iutiu, sunt chiaru de parere contraria, sciundu bine, cátu sum de sumetiu.

Acestea am voitu a le observá pre scurtu la atacurile necavaleresci si nedrepte; si de ora-ce dlu Iutiu la finea dechiaratiunei sale mi dá, d'impreuna cu corespondinteliu Ponoranu, svatulu: „se nu ne calerimu pre trestia,“ eu inca i-voi servi dsale cu unu svatu, cá adeca in venitoriu se nu se caleresca pre minciuni?

Ioanú Popu
juristu absol.

VARIETATI.

** (Advocatu nou.) D. Alexandru Rezeiu, fostu assessoru la sedri'a comitatense d'in Logosiu (Carasiu), au facutu in 20 l. c. censur'a de advocatu. I dorimu succesu deplinu pre nou'a cariera. — Lips'a de advocati rom. in comitatu Carasiulu este inca semfta, pentru cá mare parte d'intr'insii sunt applicati in officie publica, éra mai de curundu D. Aureliu M a n i u are intentiunea — precum se díce — d'a se assiedá in Vienn'a unde voiesce a deschide agentia pentru Orientu. D'in asta cauza si-ar' fi datu demisiunea d'in postulu de fiscu camerálu in Logosiu, — de nu cum-va stapanii lu-voru fi silitu a-si cere insu-si demisiunea, pentru cá, votandu ellu impreuna cu condeputatii sei romani in contr'a legii municipali, rupose disciplin'a cea brutale a partidei deakiane. Fie cum va fi fostu, atát'a sciudu cá in locu-i este numitu fiscu camerale Dr. P á p a y Ignatiu. — Totu spre mai bine!

** (Unu lucru infioratoriu) se anuncie d'in Chiew: Negutiatoriulu de acolo S. innainte de craciunu a primitu de la directiunea callei ferrate unu avisu, despre unu pachetu ce a sositu d'in Moscu'a sub adress'a sa. Comerciantulu surprinsu, numai decátu a grabitu la statiune si scotiendu pachetulu (érá una lada mare) l'a deschisu in presentia oficialiloru, dar' lucrú ingrozitoriu! in locu de marf'a sperata, a afiatu sub pucine paie implute cu sange unu cadavru alu unei fete de 16 ani, alu carei gutu érá taiatu. Dupa ce fu fotografata acēsta victima a unei ucideri secrete, cu invoierea politiei s'a immortalatu.

** (Conspectu despre morbosii d'in spitalele civile ale Vienei) de la 4 pána 10 ian. a. c. D'in 3 ian. remasera spre curare 3603; pána in 10 ian. se sporira cu 1060 morbosii, la-olalta dar' 4663 persóne. D'intre acēsti-a au parasitu spitalele 786; au moritu 111, asié dar' au mai remasu spre curare 3766 persóne. Urmeza deci una relatiune de mortalitate cu 12. 27 procento. Pre langa morburile ordinare de tuberculose, cataru de plamani si ranza, s'a mai ivitu si tifusulu si aprinderea de plamani, mai adese-ori si versatulu.

** (Glumasiu nuprea.) Nesce ficiori plugari de pre langa Lintiu se convorbira se sparie pre unu amicu alu lorú, cunoscutu de tare fricosu. In una sera se ascusera toti in una padure pre unde trebuiá fricosulu se treca

cátra casu; candu acestu-a érá prin mediulocu pa unulu d'intre glumeti i sari innainte intindendu unu cátra elu; fricosulu inse avú una bieta de maciua la si cu dins'a in momentu i sfarimá bratiulu cu piste totu, apoi lu-aruncá in unu abisu; pre alti duoi inca bine, cei-a-lalti o luara la fuga.

** (Unacrona furata.) Directiunea p na d'in Vien'a anuncia urmatori'a publicatiune: „Una na de argintu massivu cu una cruce aurita de 2—3 cari in diametru, in pretiu de 80—90 fl. s'a ruptu cu de pre unu vasu de luesu si s'a furatu.“ Se díce, cá c acēst'a s'a furatu in curtea imperatului de unu necunu cu ocaziunea ultimului balu de curte.

** († Necrologu) Ionu Gh et i a nascutu in munitatea Beruti'a, fostu invetiatoriu si adjunct tariale, unu terenu de buna sperantia, dupa unu mori peptu (eftica) de siese septemane in vresta de 24 anni tu-si nobilulu seu suffletu in man'a creatorului, au la in doliu. pre iubit'a sa mama si sororile salle. — fierri'n'a usiora! (Cernesci, I. G.)

Sciri electrice.

Z a g r a b i ' a , 20. ian. Toti comitii supr presiedintii de tribunale si capii de sectiuni conferatu asta-di trei ore intregi cu banulu ti Consultările partidei nationale voru ținé i luni.

V e r s a l i ' a , 20. ian. In siedintia de ast a Adunării nationale s'a cetitu mesagiulu lui Th prin care si-anuncia demisiunea sa cá presied alu republicei, precum si a intregului ministru — Batbie dechiará in numele dreptei, cá voi de ieri alu centrului n'a fostu vre-unu votu nein-redere, cere intrunirea biurouriloru Adun nationale, cari se se incerce a induplecá pre Th de a-si retrage demisiunea, si in casu de nei síre se se consulte despre mesurile ce sunt a luá. In Adunare domnesce cea mai mare irr tiune; stang'a voiesce, cá conclusulu se se ad in siedintia publica.

V e r s a l i ' a , ian. 20. ser'a. Adunarea natiur acceptá urmatori'a ordine de dí propuse de I bie: „Dupace votulu da ieri nu implica nici u votu de neincredere pentru presiedintele repu cei, Adunarea nationale appeleza la amorea patria a dlui Thiers si refusa d'a-i primi den siunea.“ Una deputatiune merge la dlu Thiers s a-i face cunoscutu votulu Adunării nationale. S dintia se suspinde. Dupa reinceperea siedint urmata noptea, Benoist-d'Ázy comunica, cá Thi a respunsu deputatiunii, cum-cá se invoiesce remané in postulu seu si a-si offeri si mai dep te servitiile sale camere si tieroi. Despre den siunea ministriloru Thiers nu s'a pronunciatu.

P a r i s u , 21. ian. La primirea ce a avu locu sambeta ser'a la Thiers, a participatu r totu corpulu diplomatu, Thiers primi de la g vernele straine una multime de telegramme fe citatoric. Mac-Mahon rogá pre Thiers in num armatei, a-si retrage demisiunea.

Z a g r a b i ' a , 22. ian. Asta-di are lc la Bedestovik una conferintia finala. Negociările partit'a nationale s'au intreruptu.

V i e n ' a , 22. ian. Sub-comitetulu comisiu pentru constitutiune si incepe asta-di consultári Se crede, cá se va esoperá una contielegere privinti'a resolutiunii, presupunendu-se capolonii voru dechiará resolutiunea de unu ultimatu. A tudinea poloniloru, si in specie a oratorelui lor Zyblikiewicz, e rezervata, inse moderata.

Propriet., edit. si red. respundiet. : ALES. ROMAN

Sifilitic'a si impotentia,

fiu vechie séu de curundu nascute,

se voru tratá dupa metodulu homeopaticu de Dr. E r n s t , Pest'a, strad'a idoliloru Nr. 6, etagiulu II., us nr. 15. de la 2—6 ore dupa media-di.

Aceste morburi se trateza a dese ori in modulu ce mai usioru cu dose mari de iodu si argintu viu, si acés se face numai spre ajungerea unui resultatu momentan Pacientií vindecati in modulu acestu-a voru cadé mai c rundu séu mai tardtu in morburile cele mai infricosiat incátu inca in aduncele betranetie voru avé, dorere, a safe greu de consecintiele acestei tratári usiore si superficial Scutu contr'a acestoru feliu de periculu ofera metodulu (tratate homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu num cá vindeca dorerile cele mai invehite, ei efectulu lui es asié de benefactoriu, incátu nu lasa nice cea mai mica teme de urmári rele. Diet'a ce se va prescrie este simpla usioru de ținutu. (12—12)